

situationer, hvor borgeren ikke ønsker at medvirke til sagens oplysning.

Princippet indebærer, at myndigheden, hvis borgeren ikke ønsker at medvirke, skal afgøre sagen ud fra de oplysninger, myndigheden allerede har eller har fået samtykke til at indhente og at borgeren på den baggrund måske ikke får den ydelse, som borgeren ville have været berettiget til (den processuelle skadevirkning).

En borger kan f.eks. på grund af mindre gangbesvær ansøge om en el-scooter. Hvis myndigheden mener, at borgerens funktionsniveau er for højt, og at borgeren derfor ikke er berettiget til det ansøgte hjælpemiddel, kan myndigheden anmode borgeren om at medvirke til at afprøve et alternativt transporthjælpemiddel, som myndigheden kan yde hjælp til. Hvis borgeren ikke ønsker at medvirke til afprøvningen af det alternative transporthjælpemiddel, må myndigheden forsøge at oplyse sagen på anden vis, f.eks. ved at få borgerens samtykke til, at myndigheden kan indhente en lægeerklæring om borgerens funktionsniveau. Hvis borgeren ikke ønsker, at myndigheden får lægen til at udfærdige denne lægeerklæring, må myndigheden give afslag på at yde tilskud til den specialindrettede scooter, hvis myndigheden ikke kan vurdere, om borgeren opfylder lovens krav til at være berettiget til tilskuddet. Findes der allerede lægelige oplysninger i sagen, der godtgør, at borgeren efter loven er berettiget til at få tilskud til det alternative transportmiddel, skal myndigheden efter omstændighederne yde tilskud til det alternative transportmiddel.

Bestemmelsen om den processuelle skadevirkning foreslås lovfæstet i § 11 b.

1.5. Sagsbehandlingen i visse typer af sager

1.5.1. Gældende ret

Efter gældende ret skal myndigheden forsøge at få samtykke til, at myndigheden kan indhente oplysninger fra andre end borgeren selv, jf. den gældende § 12, stk. 1, jf. stk. 3.

Samtykket kan dog fraviges i sager, der er nødvendige at få behandlet, uanset om borgeren ønsker det. I praksis er der ikke tvivl om, at kravet om at indhente samtykke kan fraviges i

- sager om særlig støtte til børn og unge efter service-lovens kapitel 8, der kan gennemføres uden forældrenes samtykke og
- sager, hvor myndigheden selv rejser sag om tilde-ling af pension til en borger efter § 17, stk. 2, i lov om social pension.

1.5.2. Tvivl om forståelsen af gældende ret

Som den gældende bestemmelse er formuleret i dag, er det uklart, hvornår myndighederne kan indhente oplysninger uden samtykke fra borgeren. Lovbemærkningerne til den gældende bestemmelse i § 12 omtaler kun børnesager og sager om uansøgt førtids-pension. Flere kommuner har f.eks. været i tvivl om, hvorvidt der kan indhentes oplysninger uden samtykke i tilbagebetalingsager.

1.5.2. Lovforslaget

Det foreslås, at det fremgår direkte af en bestemmelse i loven, § 11 c, stk. 1, at kravet om samtykke, ud over de sager, der er omtalt i afsnit 1.5.1, kan fraviges i

- sager om frakendelse af pension efter § 44 i lov om social pension samt
- sager om tilbagebetaling af sociale ydelser.

På denne måde vil myndighederne ikke være i tvivl om, i hvilke tilfælde kravet om samtykke til at indhente oplysninger efter lovforslagets § 11 a kan fraviges. Det præciseres således i lovforslaget, at myndigheden i tilbagebetalingsager kan indhente oplysninger uden samtykke.

I alle de sager, hvor det efter forslaget bliver muligt at fravige samtykkekravet, er der andre hensyn, der er vægtigere end at holde fast i borgerens selvbestemmelse, og derfor bør der være mulighed for, at myndigheden kan fravige kravet om at indhente samtykke.

Det foreslås, at behandlingen af disse særlige sager fremgår af en bestemmelse, der placeres umiddelbart efter behandlingen af de ”normale” sager, dvs. de sager hvor myndigheden skal indhente samtykke fra borgeren til, at myndigheden kan indhente oplysninger fra andre end borgeren selv. Der henvises til afsnit 1.3.

Lovforslaget sikrer, at der gives retningslinjer for indhentelsen af oplysninger i disse sager, således at der fortsat tages hensyn til borgernes retssikkerhed. Det bliver fortsat et centralt element i disse atypiske sager – også i forhold til tilbagebetalingsagerne, jf. nedenfor – at borgeren i størst muligt omfang skal inddrages i sagsbehandlingen, og at myndigheden fortsat skal forsøge at indhente samtykke til at oplyse sagerne ved at forlange at få oplysninger fra andre end borgeren selv.

1.5.3. Særligt om tilbagebetalingsager

§§ 10-12 i retssikkerhedsloven skal sikre, at myndighederne kan indhente relevante oplysninger om borgeren til brug for sagsbehandlingen, således at borgeren får den eller de ydelser, som borgeren har krav